

هفته جهانی آگاه سازی داروهای ضدمیکروبی

پوستر و مطلب آموزشی جمع بندی شده توسط مدیریت غذا و دارو

داروهای ضدمیکروب چیست؟

داروهای ضد میکروب شامل چهار گروه اصلی هستند:

آنتی بیوتیک ها

داروهای ضد ویروس

داروهای ضد قارچ

داروهای ضد انگل

آنتی بیوتیک ها تنها بر روی باکتری ها تاثیر میگذارند و اثری بر روی ویروس ها یا سایر انواع میکروب ندارند. علاوه بر آن خود باکتری ها انواع مختلفی دارند و هر آنتی بیوتیکی بر همه آن ها موثر نیست. این موضوع در مورد ویروس ها، قارچ ها و تک یاخته ها هم صدق می کند.

تشخیص نوع میکروب بیماری زا و داروی مناسب باید توسط پزشک صورت بگیرد و افراد غیر پزشک در این زمینه صاحب نظر نیستند.

مقاومت میکروبی چیست؟

مقاومت میکروبی زمانی رخ می دهد که دارویی که پیش تر بر روی یک میکروب موثر بوده، حالا تاثیر خود را از دست داده است. این اتفاق معمولاً به دلیل تغییرات ژنتیکی در میکروب رخ می دهد که اجازه اثرگذاری را نمی دهد. در نتیجه می گوئیم میکروب نسبت به این دارو مقاوم شده است و نمی تواند بیماری حاصل از آن میکروب را درمان کند.

وقتی داروهای ضد میکروب مثل آنتی بیوتیک به شکل افراطی و نادرست مصرف شوند، میکروب های غیرمقاوم و حساس از بین می روند ولی میکروب های مقاوم به دلیل داشتن ژن های مقاومت باقی مانده و تکثیر پیدا می کنند. در نهایت، گونه های مقاوم جایگزین شده و درمان را دشوار می کنند.

پیامدهای افزایش مقاومت میکروبی

رشد مقاومت میکروبی می تواند باعث موارد زیر شود:

دشوار شدن و طولانی شدن درمان عفونت ها

نیاز به داروهای گرانتر و دارای عوارض بیشتر

افزایش بستری در بیمارستان و هزینه های درمان

افزایش مرگ و میر و ناتوانی ناشی از عفونت ها

تهدید جدی برای سلامت عمومی و امنیت غذایی

کاهش بهره وری اقتصادی کشورها و افزایش فقر

اگر داروهای ضدمیکروبی موثر نباشند بسیاری از درمان های مدرن مانند جراحی، شیمی درمانی و پیوند اعضا با خطر بالای عفونت غیرقابل درمان روبه رو خواهند شد.

سازمان جهانی بهداشت پدیده مقاومت میکروبی یکی از 10 چالش اصلی سلامت جهانی معرفی کرده است. چراکه کشف داروهای ضد میکروبی جدید به حداقل 10 سال زمان و یک میلیارد دلار هزینه نیاز دارد و امکان جایگزین کردن درمان به راحتی وجود ندارد.

عوارض جانبی آنتی بیوتیک ها

مانند هر داروی دیگری مصرف آنتی بیوتیکها نیز ممکن است عوارض ایجاد کنند، از جمله:

واکنش های آلرژیک و حساسیت پوستی

تهوع ، استفراغ و اسهال

عفونتهای قارچی

از بین رفتن باکتری های مفید بدن

اختلالات گوارشی و کمبود برخی ویتامین ها

در صورت بروز اسهال شدید پس از مصرف آنتی بیوتیک، فوراً به پزشک مراجعه کنید؛ زیرا ممکن است ناشی از عفونت با میکروب کلوستریدیوم دیفیسیل باشد که میتواند منجر به تخریب گسترده بافت روده بزرگ و مرگ گردد.

چرا مقاومت میکروبی در حال افزایش است؟

عوامل موثر عبارتند از:

مصرف خودسرانه آنتی بیوتیک بدون تجویز پزشک

تجویز نادرست یا بی رویه داروهای ضد میکروب

قطع زودهنگام دارو یا مصرف کمتر از مقدار تجویز شده

استفاده از آنتی بیوتیک برای بیماری های ویروسی مانند سرماخوردگی و آنفلونزا

مصرف بی رویه آنتی بیوتیک در دامپروری و کشاورزی

ضعف بهداشت فردی، عمومی و محیطی

دسترسی ناکافی به آب سالم و خدمات پیشگیری

چگونه میتوانیم از ایجاد مقاومت میکروبی جلوگیری کنیم؟

از مصرف خودسرانه داروهای ضد میکروبی، شامل آنتی بیوتیک ها، خودداری کنیم.

بدون نسخه پزشک از داروخانه درخواست داروهای ضد میکروبی، شامل آنتی بیوتیک، نکنیم.

باقیمانده آنتیبیوتیک ها را دور بریزیم. آنها را به کس دیگری ندهیم و برای یک بیماری دیگر خودمان نیز استفاده نکنیم.

اگر پزشک برای ما آنتیبیوتیک تجویز کرده، دارو را طبق دستور پزشک با مقدار، زمان و روش تجویز شده مصرف کنیم.

به پزشک برای تجویز یک داروی خاص اصرار نکنیم.

اگر قبل با مصرف دارویی دچار علائمی مثل تهور، استفراغ، کهیر، دانه های پوستی شده ایم، پزشک را در جریان بگذاریم.

اگر با مصرف داروهای ضد میکروبی، شامل آنتی بیوتیک، دچار مشکل شدیم (مانند تهور، دل درد، اسهال، قرمزی و خارش پوست، ...) به جای قطع خودسرانه ی دارو با

پزشک تماس بگیریم.

شستشوی منظم دست ها با آب و صابون میتواند از گسترش عفونت ها بخصوص میکروبیهای مقاوم به درمان پیشگیری نماید.

هنگام عطسه یا سرفه دهان و بینی را بپوشانید.

آمار نگران کننده مصرف آنتی بیوتیک در ایران

طبق مطالعات بین المللی، ایران بالاترین میزان مصرف آنتی بیوتیک در جهان را دارد؛ به طوری که از هر 1000 نفر ایرانی 68 نفر در حال مصرف آنتی بیوتیک هستند. میزان

فروش داروهای آنتی میکروبیال در سال 1403 به 193.1 تریلیون ریال رسیده که معادل 8.3 درصد از کل فروش داروهاست.

«آنتی بیوتیک نقل و نبات نیست!»

رویکرد جهانی برای مقابله با مقاومت میکروبی

برای مهار این بحران، همکاری جهانی میان سازمان بهداشت جهانی، سازمان غذا و کشاورزی (FAO) و سازمان جهانی سلامت دام شکل گرفته است. «برنامه جهانی اقدام علیه

مقاومت میکروبی» از سال 2015 آغاز شده تا کارآمدی درمان های عفونی برای نسل های آینده محافظت شود.

به این مناسبت 18 تا 24 نوامبر هر سال به عنوان هفته جهانی آگاه سازی داروهای ضد میکروبی نامگذاری شده است